

81.

Integrált Károsító-specifikus Ellenőrzési Adatlap

Dohány gyűrűsfoltosság vírus
(TRSV, *Tobacco ringspot nepovirus*, *Nepovirus nicotianae*)

A. Általános rész:

1. Növényegészségügyi státusza:

Vizsgálatköteles nem-zárlati károsító.

A szántóföldi növényfajok vetőmagvainak előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 48/2004. (IV. 21.) FVM rendelet módosítása 2025. június 1-jén lépett hatályba.

Földrajzi elterjedés:

A dohány gyűrűsfoltosság betegségét először 1917-ben figyelték meg az egyesült államokbeli Virginia államban. A TRSV-t 1927-ben írták le a betegség kórokozójaként. Közép- és Kelet-Észak-Amerikai eredete óta a TRSV világszerte elterjedt. Napjainkban számos országból szórványosan állnak rendelkezésre feljegyzések, amelyek többsége Észak-Amerikából származó anyagokhoz kapcsolódik. Mivel a TRSV-fertőzések sok gazdaszervezetben tünetmentesek maradhatnak, bizonytalan a jelenlegi elterjedése az EPPO régióban (pl. az EU-ban).

2. A károsító rövid leírása:

A dohány gyűrűsfoltosság vírus (TRSV, *Tobacco ringspot nepovirus*) a Nepovirus nemzetség típustagja. A Nepovirus nemzetségen belül a TRSV az A alcsoportba tartozik.

Fertőzés tünetei:

A szójabab fertőzéseit rügyelhalás jelzi. A tünetek akkor a legsúlyosabbak, ha a növények fiatalon (5 hetesnél fiatalabb korban vagy magról) fertőződnek meg. A korai fertőzés súlyosan satnya növényeket eredményez a megrövidült internódiumok és a kevesebb nódusz miatt. Amikor a növények virágzás előtt fertőződnek meg a rügyelhalás jellegzetes tünete jelentkezik, azaz a csúcsrügy görbülése, amely egy görbe ágat képez. Más rügyek barnulnak, nekrotikusak és törékenyek lesznek, és a növények alig vagy egyáltalán nem teremnek magot. Barna csíkok láthatók a szárak belsejében, és esetenként a levélnyélén és a levélereken is. A virágzás utáni fertőzés rosszul telt hüvelyeket eredményez, amelyek gyakran korán lehullanak. A TRSV által fertőzött növények általában zöldek maradnak, amikor a nem fertőzött növények barnulnak (pl. egy erős fagy után).

1. ábra Begörbült hajtás

2. ábra Belsőszíneződés

3. ábra Dohány gyűrűsfoltosság vírus (TRSV)
által érintett növény levélnekroízisa és zölden maradása kifejezett állományban

3. Gazdanövényei:

Jelentős veszteséget a szóján (*Glycine max*), a dohányon (*Nicotiana tabacum*), áfonya fajokon (*Vaccinium spp.*, különösen *V. corymbosum*-on), szőlőn (*Vitis vinifera*) és a *Cucurbitaceae* családba tartozó fajokon okozhat. A többi természetes gazdanövényén gyakori a tünetmentes fertőzöttség, de a leromláshoz komplexen hozzájárul más vírusokkal.

4. Terjedés módja:

A dohány gyűrűsfoltosság vírusa (TRSV) könnyen terjed nedvfertőzéssel. A természetben a fő fonálféreg vektora az Európában nem honos *Xiphinema americanum* és a közeli rokon *Xiphinema* fajok terjesztik. A tripszeket, takácsatkákat, szöcskéket és levéltetveket is lehetséges vektorokként jelentették, de a TRSV természetes terjedésében betöltött jelentőségük jelenleg nem tisztázott. Ugyanez igaz az *Apis mellifera*-ra (az európai mézelő méhre), amelyben a TRSV szisztémásan terjed és szaporodik. A TRSV magvak útján terjed számos gazdanövényben.

5. Identifikációs eljárás

A vírus identifikációs vizsgálatát a Nébih ÉLI Növény-egészségügyi Nemzeti Referencia Laboratóriuma végzi (velencei telephely).

6. További információk a károsítóról:

A károsítóról további információ az [EPPO honlapján](https://gd.eppo.int/taxon/TRSV00) található: <https://gd.eppo.int/taxon/TRSV00>

További képek: EPPO Global Database <https://gd.eppo.int/taxon/TRSV00/photos>

Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA):

EFSA Pest Survey Card: <https://storymaps.arcgis.com/stories/6aec52d9874545dfbfc25e481218a61c>

CABI PlantwisePlus Knowledge Bank:

<https://plantwiseplusknowledgebank.org/doi/full/10.1079/pwkb.species.54202>